# GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmond 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 270. *Lunĭ, Marţĭ 8 (20) Decemvre.* 1887.


## Braşovŭ, 7 Decemvre 1887.

Suntŭ aprópe trei sĕptĕmânĭ de când s'au deşchisŭ corpurile legiuitóre ale României şi mai tóte încetăţenirile ce s'au votatŭ pân'acum privescŭ pe străinĭ.

Acestŭ lucru face pe „Unirea“ din Bucurescĭ, fóiă amică guvernului d-lui I. C. Brătianu, sĕ se ocupe în articululŭ sĕu de fondŭ dela 2 Decemvre cu cestiunea încetăţenirii, şi e cuprinsă de nobilă indignaţiune constatândŭ că corpurile legiuitóre române au timpŭ sĕ se gândéscă la încetăţenirea străinilorŭ, ér ca sĕ se gândéscă şi la încetăţenirea Românilorŭ emigraţĭ acolo, nu.

„Unirea“ citézā casurĭ deşi puţine, dér destulŭ de triste şi nicĭdecum măgulitóre pentru orĭ-ce guvernŭ şi camere *române*, unde Românĭ imigraţĭ acolo au fostŭ tractaţĭ ca străinĭ de némŭ şi de sânge. Inzadarŭ se'ncércă numitulŭ organŭ sĕ afle causa acestei stranie procederĭ, „acum când sentimentulŭ naţionalŭ *pare* a fi făcutŭ mai marĭ progresse tocmai sub domnia partidei liberale, care 'şĭ-a făcutŭ totdéuna o gloriă din a profesa şi a patrona acestŭ sentimentŭ.“ Causa nu o póte spune apriatŭ, dér étă ce ḍice:

„Ne gândimŭ şi misterulŭ nu-lŭ putemŭ străbate şi chiar decă dămŭ de vre-o causă, ne e ruşine s'o precisămŭ, atâtŭ de umilitóre e pentru orĭ-ce Românŭ din acéstă ţéră.

„Intr'unŭ punctŭ credemŭ în totŭ casulŭ a nu ne înşela: că miniştri, că mai alesŭ presidentulŭ lorŭ, d. I. C. Brătianu, preocupaţĭ cu alte grijĭ au perdutŭ din multŭ din vedere situaţia Românilorŭ din alte state în acéstă ţéră, că n'au nicĭ o ideă de chipulŭ scandalosŭ cum subalternii lorŭ interpretézā Constituţiunea şi legile ţĕrii, spre a lovi şi, în unele casurĭ, spre a putea esploata pe nişte fraţĭ de unŭ sânge şi de o origine.

„Le aducemŭ astăḍĭ aminte o datoriă, uitată şi neglijată de atâta timpŭ, căcĭ datoriă este. Iĭ rugămŭ sĕ se intereseze de ceea ce le-amŭ pusŭ în vedere, sĕ ia mĕsurĭ. Ce folosŭ póte avea acéstă ţéră din suferinţele unorŭ Românĭ, carĭ voiescŭ sĕ trăiéscă şi ei, alăturĭ cu atâtea lifte streine, sub ocrotirea legilorŭ ei, s'o servéscă? Nu cumva e prea românéscă, ca Românulŭ sĕ nu mai încapă în ea?

„Ér representanţilorŭ ţĕrii le ḍicemŭ: gândiţi-vĕ mai multŭ la acei Românĭ, carĭ au bătută la uşa vóstră şi v'au cerutŭ sĕ le daţĭ o patriă. Nu le preferaţĭ pe străinĭ, căcĭ e o umilire şi pentru ei şi pentru noi...

„România Liberă„ luândŭ notă despre acestŭ articulŭ, se ocupă şi ea cu cestiunea încetăţenirii. Ḍice mai ântêiu că articululŭ „Unirei“ e bine simţitŭ românesce şi dreptate are acea fóiă, când se plânge că mai numai la streinĭ se gândescŭ corpurile legiuitóre române, deşi miĭ de cererĭ de împămêntenire aştéptă resolvarea lorŭ, cererĭ „în majoritate d'ale fraţilorŭ românĭ de peste Carpaţĭ, carĭ puşĭ sub ciudate împrejurărĭ politice, nemeritate şi prin urmare nelegitimate prin nicĭ unŭ argumentŭ resistibilŭ, suntŭ siliţĭ a părăsi patria lorŭ“. Apoi vorbindŭ mai amĕnunţitŭ despre emigrarea de aci în România, scrie:

„In lumea civilisată — şi în acésta ne numĕrămŭ şi noi — aḍi se scie, că nicĭ unŭ poporŭ nu'şĭ părăsesce patria mai cu greu, mai cu multă durere, decâtŭ Românulŭ şi mai alesŭ Românulŭ din Carpaţĭ. America, mama cea mare a espatriaţilorŭ, încă nu are nicĭ unŭ singurŭ exemplarŭ din ei.“

„In lumea civilisată se scie, că între tóte naţiunile carĭ alcătuescŭ vecinulŭ Statŭ poliglotŭ — Austro-Ungaria — singurŭ Românulŭ este acela care ţinêndŭ la tradiţiunile monarchice nicĭodată nu a greşitŭ în contra lorŭ, ci din contră, nu s'a sfiitŭ a aduce cele mai marĭ jertfe acestui nobilŭ sentimentŭ.“

„In lumea civilisată se mai scie, că nicĭodată noi — Statulŭ românŭ — nu amŭ avutŭ organe ascunse orĭ făţişe pentru a porni unŭ curentŭ de colonisare din părţile române de peste Carpaţĭ, deşi solulŭ nostru sufere multŭ din lipsa de locuitorĭ. N'am făcut'o, din causă că amŭ ţinutŭ totdéuna, fiecare guvernŭ alŭ ţĕrii, ca sĕ fimŭ bunĭ vecinĭ, bunĭ şi iubitorĭ de pace şi ordine.“

„In urmă tótă lumea civilisată scie, ba chiar trebue sĕ scie, că de unŭ timpŭ încóce immigraţiunea din provinciile monarchiei numite în spre noi a luatŭ dimensiunĭ marĭ. Şi ceeace avemŭ de constatatŭ este, că immigraţii nu suntŭ numai Românĭ, *ci mulţĭ Ungurĭ şi relativŭ mulţĭ Germanĭ, adecă — Sasiĭ*“.

„Se scie, că Saşii Transilvaniei suntŭ unŭ poporŭ muncitorŭ, cultŭ şi fórte bine situatŭ în cele materiale; prin urmare immigraţia lorŭ atâtŭ de mare în junele nostru regatŭ are o însuşire însemnătóre“.

„Dér mai însemnătorŭ este, că de unŭ timpŭ încóce mai totŭ tineretulŭ românŭ din monarhia vecină, *care şĭ-a făcutŭ studiele universitare cu bună succesŭ, vine la noi*. Va sĕ ḍică flórea şi puterea unui poporŭ îşĭ părăsesce patria“.

„Paguba acésta este mare, şi ar fi multŭ simţită nu numai de o mică naţiune, precum suntŭ Românii vecinĭ, ci chiar şi de una din cele mai puternice naţiunĭ din Europa.“

„Paguba nu este a nóstră, adică a Statului românŭ — căcĭ încă nicĭ unŭ poporŭ din lume nu a ajunsŭ până la acelŭ gradŭ de desvoltare, încâtŭ sĕ se sperie de înmulţirea elementelorŭ înzestrate cu o cultură academică. Ba noue, unde cumululŭ este în flóre şi chiar susţinutŭ de cei dela putere, astfelŭ de elemente ne suntŭ de mare folosŭ. Ele ne avêntă în desvoltarea nóstră culturală şi ne întărescŭ. Hughenoţii primiţĭ în Prusia, Ştirienii şi Tirolezii protestanţĭ, prigoniţĭ de guvernulŭ austriacŭ şi primiţĭ de Fridericŭ celŭ mare în regatulŭ sĕu, au datŭ odrasle puternice repedei desvoltărĭ a marelui regatŭ Prusianŭ. Urmarea va fi aceeaşĭ şi la noi“.

„Paguba este a vecinei monarchii, a fraţilorŭ noştri de peste munţĭ, carĭ în interesulŭ pacinicei desvoltărĭ a Statelorŭ din Orientŭ, trebue sĕ 'şĭ conserve brazda lorŭ“.

„Conservarea acésta va succede cu greu, când comersantŭ, fabricantŭ, meseriaşŭ, ţĕranulŭ şi învĕţatulŭ, omulŭ de sciinţă, îşĭ părăsescŭ vatra lorŭ, scumpă şi iubită, precum numai poporulŭ de munte o scie iubi. Este cevă însemnătorŭ în emigrarea acésta.“

„România Liberă“ nu intră în esplicarea acestui fenomenŭ, ci îlŭ înregistrézā numai ca organŭ de publicitate. O intereséză însĕ faptulŭ, că nefericiţii espatriaţĭ suferŭ multe neajunsurĭ sub guvernulŭ liberalŭ-naţionalŭ alŭ d-lui I. C. Brătianu. In fine îşĭ esprimă părerea de bine că însăşĭ „Unirea“ vine sĕ constate acésta, şi face imputărĭ partidului d-lui I. Brătianu pentru demersurile lui în acéstă cestiune românéscă.

Tristŭ lucru este fără îndoială, decă organe de frunte ca „Unirea“ şi „România Liberă“ se vĕdŭ constrînse a se plânge în modulŭ arĕtatŭ de procederea unui guvernŭ românŭ şi a unorŭ camere legiuitóre române, orĭ care arŭ fi ele; dér şi mai tristŭ lucru este pentru unŭ guvernŭ ca celŭ ungurescŭ, decă guvernulŭ unei alte ţĕrĭ vecine trebue sĕ îngrijéscă de emigranţii sĕi, carĭ părăsescŭ ţéra fiindŭ că din causa împrejurărilorŭ nesuportabile politice orĭ economice nu'şĭ mai potŭ tîrî viéţa aici!

## Croaţii şi Românii.

„Agramer Tagblatt,« luândŭ notă despre mulţimea şi tăria manifestaţiunilorŭ ce s'au făcutŭ generalului Traianŭ Doda din Caransebeşŭ, constată că tóte aceste manifestaţiunĭ au fostŭ în adevĕrŭ impunĕtóre. Representanţii poporului, continuă numitulŭ ḍiarŭ, trebue sĕ se simtă în lupta naţională, care este totdeodată şi o luptă pentru interesele monarchiei, încă odată atâtŭ de încuragiaţĭ când vĕdŭ că însuşĭ poporulŭ în întinsele lui masse, are cunoscinţe de seriositatea momentului; că alegĕtorii formézā o falangă de ferŭ împrejurulŭ bărbaţilorŭ lorŭ de încredere, şi că stindardulŭ oposiţionalŭ nu este numai stindardulŭ câtorva conducĕtorĭ, ci stindardulŭ adevĕratŭ alŭ poporului.

Aci este garanţia sigură a succesului, şi oposiţiunea numai atuncĭ va puté ţine pieptŭ tuturorŭ meschinăriilorŭ adversarilorŭ lorŭ, când ea va avé consimţĕmêntulŭ poporului, cândŭ ea va puté, din manifestaţiunĭ neîndoiose, dobêndi convingerea că este espresiunea fidelă a aspiraţiunilorŭ naţionale.

„Agramer Tagblatt“ arată apoi câtŭ de false suntŭ corpurile representative în ţĕrile corónei ungare, reproduce rĕspunsulŭ pe care l'a datŭ generalulŭ Doda alegĕtorilorŭ sĕi şi încheie cu următórele cuvinte:

De sigurŭ că este o apariţiune de mare însemnătate d'a vedea şi pe poporulŭ românŭ în tocmai ca pe celŭ sêrbo croatŭ declarândŭ cu glasŭ tare şi lămuritŭ, că nu mai este dispusŭ sĕ priméscă în tăcere situaţiunea ce i s'a creatŭ. Acésta nu póte rĕmâné fără consecinţe şi nicĭ nu va rĕmânea. Când în ţĕrile corónei sf. Stefanŭ două popóră importante atâtŭ prin sine câtŭ şi prin relaţiunile lorŭ naţionale cu ţĕrile mărginaşe din peninsula balcanică respingŭ prin tóte mijlócele legale actuala politică de guvernămêntŭ, în cele de pe urmă va trebui sĕ se ţină socotélă de acéstă împrejurare şi simţĕmêntulŭ nostru patrioticŭ ne face sĕ dorimŭ ca acéstă credinţă sĕ devină câtŭ mai curêndŭ o realitate.

## Basele flotei române de rĕsboiu.

Cetimŭ în „Levant Herald“ din Constantinopolŭ:

Unŭ ḍiarŭ din Viena, de ordinarŭ bine informatŭ, anunţă trimiterea unei missiunĭ române la Londra, însărcinată fiindŭ a comanda construirea a câtorva nave de rĕsboiu.

Noutatea astfelŭ dată este puţinŭ cam vagă, dér e a semnifica în totŭ casulŭ, că România vrea sĕ pună basele unei marine de rĕsboiu. Trebue sĕ felicitămŭ pe guvernulŭ românŭ pentru decisiunea ce a luat'o şi aceste felicitărĭ se potŭ estinde la unŭ câmpŭ multŭ mai vastŭ, decâtŭ acela alŭ intereselorŭ particulare ale regatului românŭ.

## Din Bulgaria.

In cursulŭ unei conversaţiunĭ ce a avut'o d. Stambulovŭ cu câţĭ va din amicii sĕi, s'a plânsŭ că unele persóne de pe lângă prinţŭ şi carĭ exercită asupra lui o înfluinţă considerabilă facŭ intrigĭ contra persónei sale

Un emigrantŭ bulgarŭ, căpitanulŭ Bustakov, se află de câteva ḍile în Belgradŭ. Se ḍice că elŭ are de gând sĕ publice o carte asupra rĕsboiului sêrbo-bulgarŭ şi a sositŭ acolo pentru a'şĭ strînge documente. D lŭ Bustakov a fostŭ primitŭ spre acestŭ scopŭ de mai mulţĭ oficerĭ sêrbĭ. Corespondentulŭ unui ḍiarŭ a avutŭ o întrevedere cu d. Bustakov, care i-a spusŭ că emigranţii bulgarĭ speră că *Rusia va interveni în primăvéra viitóre şi că trupele ruse vorŭ ocupa Rusciuculŭ şi Varna. Depunerea prinţului Ferdinand ar fi un lucru hotărîtŭ în principiu şi se va întempla în curêndŭ*

Rĕspunḍêndŭ la întrebarea ḍiaristului asupra numĕrului emigranţilorŭ bulgarĭ stabiliţĭ în acestŭ momentŭ în Serbia şi în România, căpitanulŭ Bustakov l'a asiguratŭ că suntŭ ca vr'o 300 pe fruntariile bulgaro sêrbe şi 500 în România, în oraşele Brăila, Galaţĭ, Giurgiu, Turnu-Măgurele, Alexandria şi Zimnicea.

## SCIRILE ḌILEI.

Mare „bucuriă« îi face lui „Kolozsvár“ unŭ raportŭ, ce i-se trimite despre progresele făcute de *scóla unguréscă din Câmpenĭ*. Nu e vorbă aicĭ despre progresele

în sciință, ci singurŭ numai de maghiarisare, căci nu luminarea poporului, ci maghiarisarea Nemaghiarilorŭ este ținta principală la care tindŭ scólele ungurescĭ. „Scóla unguréscă din Câmpenĭ, din acele locurĭ espuse — dice „Kolozsvar"— este condusă cu tactŭ și istețime, cu iscusință și precugetare, așa că și Nemaghiarii își trimitŭ bucuroșĭ copii la acea scólă, fiind-că modulŭ cum este condusă școla nu deștéptă temere din partea naționalitățilorŭ. In 13 l. c. 'i se scrie lui „Kolozsvar", că s'a datŭ în Câmpenĭ și o producțiune cu elevii scólei unguresci, prin care s'a doveditŭ câtŭ de curêndŭ își însușescŭ copii nemaghiarĭ dela acéstă scólă limba unguréscă, deórece copii românĭ vorbescŭ unguresce atâtŭ de corectŭ, ca și cum mai mulțĭ anĭ n'ar fi audițŭ altă limbă afară de cea unguréscă. „Meritulŭ" i se atribue învĕțătorului diriginte Demény Endre". — Ce dicŭ învĕțătorii românĭ din Câmpenĭ la aceste reclame ungurescĭ?

—x—

La *Deva* se află unŭ frumosŭ *domeniu alŭ statului* ce până acum fŭ datŭ în arendă societății Bildhauer. Terminulŭ esarendărei ar fi fostŭ sĕ espire numai în 1895, dér nu se scie positivŭ causa pentru care statulŭ a și stricatŭ deja contractulŭ de esarendare, plătindŭ esarendatorilorŭ 50 mii fl. ca despăgubire. Se vorbesce de o parte, că domeniulŭ acesta ar fi menitŭ pentru *colonisarea Ciangăilorŭ*, ér de altă parte se vorbesce că ar fi de vêndare. Contele Zelinszky Otto se dice că ar fi oferitŭ pentru elŭ 700 mii fl., ér biserica romano-catolică din Ardélŭ se dice că ar fi aplicată a da pentru acestŭ domeniu și pentru domeniulŭ dela Vaida-Huedinŭ suma de unŭ milionŭ și 200 de mii fl.

—x—

După cum comunică foile ungurescĭ, *gendarmeria dela Turnu roșu a confiscatŭ* 250 chilograme céră, ce voiau s'o trécă peste graniță, nóptea, doi locuitorĭ din Porceștĭ și unulŭ din Sebeșulŭ de josŭ.

—x—

Precum comunică „Pesti Naplo", guvernulŭ a hotărîtŭ *sĕ desființeze* cu finele acestui anŭ *procuraturile* din *Mișcolțŭ* și din *Sibiiu*, predândŭ agendele acestora procuraturilorŭ din Altofen, respective Clușiu. Se mai desființéză și direcțiunea bunurilorŭ din Clușiu, ér domeniulŭ Huniadórei, care conține cele mai însemnate bunurĭ ale statului în Ardealŭ, se va ține de aci înainte de cerculŭ direcțiunii bunurilorŭ din Aradŭ. Totŭ cu finele acestui anŭ se desființéză și comisariatulŭ guvernului pentru colonisarea Ceangăilorŭ la Dunărea de josŭ, predându-se agendele ei direcțiunei bunurilorŭ din Seghedinŭ.

—x—

In *Girișlău* au arsŭ șurile pline cu bucate ale lui George Magheșŭ și George Crausŭ. Paguba celui dintêiu e de 359 fl., a celui d'alŭ doilea 440 fl. In *Săcădate* a arsŭ șura lui Constantinŭ Lupu, paguba e de 160 fl. In Vurperŭ Ana Romanŭ a suferitŭ prin incendiu o daună de 36 fl.

—x—

In comuna *Cizeriu* s'au bolnăvitŭ de vĕrsatŭ (bubatŭ) 30 de copii. In *Ohaba* au și muritŭ de vĕrsatŭ câțiva copii.

—x—

Funcționarii dela vama română din *Predealŭ* au datŭ de urma unei căi în munțĭ, pe care se introduceau în România — se dice — contrabandele pe la Azuga.

—x—

Ancheta în museulŭ și în galeria de tablourĭ din *Pesta* s'a terminatŭ. Tóte s'au găsitŭ în bună ordine, necomițêndu-se nicĭ unŭ abusŭ. Cu acéstă ocasiune s'au observatŭ unele defecte în administrațiune și s'a propusŭ înlăturarea lorŭ.

—y—

*In camera României*, d. ministru Aurelianŭ a depusŭ pe biuroulŭ camerei unŭ proiectŭ de lege pentru înființarea unui serviciu naționalŭ de navigațiune.

## Bibliotecile școlare.

Intre „mijlócele de învĕțămêntŭ", pe care autoritățile le recomândă și cerŭ ca sĕ le posedă diferitele școle, bibliotecile scolare ocupă unŭ locŭ dintre cele dintêiu. Autoritățile nóstre confesionale au recunoscutŭ și ele însemnătatea cea mare a bibliotecilorŭ scolare, și astfelŭ au dispusŭ în regulamentele lorŭ, ca și scólele nóstre sĕ fiă îndestrate cu asemenea bibliotecĭ.

Și în adevĕrŭ, décă vomŭ consulta diferitele rapórte, ce se presentéză Consistórielorŭ și Ordinariatelorŭ nóstre, séu décă vomŭ cere informațiunĭ dela directorii deosebitelorŭ scóle, vomŭ rĕmâné cu impresiunea, că institutele nóstre de învĕțămêntŭ — înțelegŭ aicĭ în prima linie învĕțămêntulŭ primarŭ — în genere suntŭ îndestrate cu bibliotecile despre care e vorba.

Dér décă ne vomŭ interesa mai de aprópe de lucrulŭ acesta, décă vomŭ cerceta la fața loculuĭ, ce se înțelege sub cuvêntulŭ „bibliotecă", de bună séma în cele mai multe casurĭ vomŭ rĕmâné cu totului totŭ desilusionațĭ. Ne vomŭ convinge, — trebue sĕ o constatezŭ cu cea mai mare părere de rĕu — că în forte multe, décă nu în cele mai multe casurĭ sub numele bine sunătorŭ de „bibliotecă" se înțelege o colecțiune de vre-o dece, douĕdecĭ de cărțĭ și cărticele pline de prafŭ și aruncate în cine scie ce unghiu alŭ școlei, colecțiune, care de obiceiu se alcătuesce din câteva manuale învechite, după care învĕțătorulŭ și-a făcutŭ odinióră studiile sale, din câte-va protocóle ale sinódelorŭ și congreselorŭ bisericescĭ-naționale și din câte-va broșurĭ în limba maghiară, pe care înaltulŭ Regimŭ obicĭnuesce de unŭ timpŭ încóce a le distribui prin inspectorii sĕi scólelorŭ nóstre.

Va sĕ dică, sub împrăfoșatele colecțiunĭ, despre care e vorba, orĭ și ce sĕ póte înțelege, numai o bibliotecă scolară nu. Suntŭ și ele, pentrucă trebue sĕ fiă, și pentru-că în fiăcare anŭ trebue sĕ se raporteze despre esistența séu neesistența lorŭ. In chipulŭ acesta unulŭ din cele mai importante mijlóce de învĕțămêntŭ, care la alte popóre a făcutŭ minunĭ, rĕmâne neaplicatŭ, și prin urmare nu póte esercita asupra tinerimei și în genere asupra poporului nostru influințele sale binefăcĕtóre.

Ei bine, ce se recere dela o adevĕrată bibliotecă scolară? Cum trebue sĕ fiă ea întocmită, ca sĕ corĕspundă pe deplinŭ recerințelorŭ pedagogice și ca sĕ aducă în adevĕrŭ folosulŭ, ce se aștéptă dela o asemenea întocmire? —

Biblioteca scolară trebue sĕ fiă mai întâiŭ și mai întêiu unŭ adevĕratŭ isvorŭ de cunoscințe pentru învĕțătorŭ.

Invĕțătorulŭ nu este ca sfântulŭ sóre, care luminéză pe toțĭ și pe tóte, fără sĕ pérdă vre-odată ceva din intensitatea luminei sale, ci mai bine sĕ póte asĕmĕna cu lampa, a cărei lumină se micșoréză din ce în ce, până când în urmă se stinge cu totulŭ, décă nu se mai premenesce și décă nu se mai adaugă uleiulŭ dintr'ênsa. Décă voesce sĕ rĕmână orĭ și când la înălțimea misiunei sale, învĕțătorulŭ trebue sĕ studieze necontenitŭ, sĕ caute a'șĭ înmulți totŭ mai multŭ capitalulŭ de cunoscințe câștigatŭ în decursulŭ preparațiunei sale.

Spre scopulŭ acesta din nicĭ o bibliotecă scolară n'ar trebui sĕ lipséscă puținele scrierĭ pedagogice de valóre, pe care le avemŭ lucrate séu prelucrate în limba nóstră, ér décă învĕțătorulŭ cunósce vre una din limbile mai culte universale, pe lângă scrierile românescĭ s'ar putea procura și câteva opurĭ mai de căpetenia scrise în aceste limbĭ, din specialitatea pedagogiei și didacticei. Pe lângă acésta fiăcare din disciplinele, ce se propunŭ în scóla poporală — căcĭ despre acésta este mai cu sémă vorba în rêndurile de față, — ar trebui sĕ fiă representată prin câte-va scrierĭ sciințifice, pe care învĕțătorulŭ sĕ le pótă consulta, când cere trebuința, și cu ajutorulŭ cărora sĕ pótă redeștepta în memoria sa ideile întunecate de influințele timpului, sĕ delăture lacunele, ce póte ar fi mai rĕmasŭ în cerculŭ cunoscințelorŭ sale, și peste totŭ sĕ țină pasŭ cu progresulŭ sciinței.

Lipsindŭ aceste isvóre, comunicările învĕțătorului către scolarii sĕi — de cum-va nu'lŭ va însufla duhulŭ sfântŭ, ceea-ce în timpulŭ nostru realistŭ este ceva greu de așteptatŭ — vorŭ deveni din ce în ce mai secĭ, mai serbede până când în urma urmelorŭ prelegerea lui va fi o pustiă nemărginită, fără arborĭ, fără verdéță și fără vre unŭ isvorŭ rĕcoritorŭ; unŭ tic-tac monotonŭ alŭ unui orologiu vechiu și ruginitŭ, numai bunŭ ca sĕ adórmă chiar și pe copiii cei mai deștepțĭ și cei mai cu viéță.

Mĕ va întreba însĕ cineva. Pentru ce aceste cărțĭ sĕ se afle tocmai în biblioteca scolară, și nu în biblioteca particulară a învĕțătorului?

Negreșitŭ, nu-i va părea rĕu nimĕnui, și cu atâtŭ mai bine va fi décă învĕțătorulŭ își va procura singurŭ scrierile mai susŭ amintite; avêndŭ însĕ în vedere salarisarea învĕțătorilorŭ noștri și desele lorŭ permutărĭ dela unŭ locŭ la altulŭ, nu credŭ, că acésta va fi în tóte casurile cu putință. Afară de aceea învĕțătorii tinerĭ (incepĕtorĭ), carĭ au a acoperi din mica lorŭ remunerațiune o mulțime de trebuințe, ar rĕmâné pré multă vreme lipsițĭ de sprijinulŭ intelectualŭ ce l'arŭ puté găsi într'o bibliotecă școlară bine întocmită.

Va sĕ dică, în prima linia biblioteca școlară trebue sĕ cuprindă scrierile de lipsă pentru învĕțătorŭ.

Dér nu este destulŭ numai cu atâta. Școlarii încă cerŭ și trebue sĕ priméscă partea lorŭ. Biblioteca scolară are sĕ fiă pentru elevĭ o comóră prețiósă, care sĕ deștepte și sĕ țină pururea viu interesulŭ lorŭ pentru sciință; ea este menită sĕ completeze și sĕ consolideze cunoscințele lorŭ câștigate în clasă, este menită sĕ-i prepare pentru viéța ulterióră și sĕ facă dintr'înșii nisce adevĕrațĭ sprijinitorĭ ai literaturei naționale.

Scriitorii noștri se plângŭ pe tóte tonurile și aprópe în fiăcare di, că întreprinderile lorŭ nu suntŭ sprijinite, că poporulŭ nostru este nepăsătorŭ față de literatura națională, că nu cetesce mai nimicŭ și că prin urmare întreprinderile cele mai folositóre și cele mai vrednice de sprijinulŭ obștescŭ după o scurtă durată trebue sĕ cadă, și astfelŭ intențiunile cele mai bune, silințele cele mai neobosite suntŭ paralisate de indiferentismulŭ „ca și înăscutŭ" alŭ poporului nostru.

Vina la acésta o pórtă în mare parte scólele nóstre.

In multe scóle de ale nóstre meșteșugulŭ cetitului se consideră încă și astădĭ ca scopŭ și nu ca mijlocŭ, și astfelŭ acéstă desteritate atâtŭ de importantă pentru viéța omenéscă, chiar câștigată într'unŭ gradŭ destulŭ de însemnatŭ, nu se folosesce după cuviință, ci după eșirea

# FOILETONŬ.

## SIRIUS.

I.

„Ce nebunia!... Imaginĭ cerescĭ se ridică preste turla bisericei în vêrtejŭ așa de bizarŭ, tipurĭ palide și slabe resfirate printre ramii bradilorŭ s'apropie de mine urmate de-o simfonia așa de melodică.

„Și óre ce versŭ póte sĕ fiă acesta? Din ce fibre tremurate póte sĕ nască elŭ? E versulŭ unui spiritŭ ce din iadŭ se 'nalță spre cerŭ, fiind-că și-a sfîrșitŭ osînda? E glasulŭ lebedei ce sbóră pe de-asupra capului meu, cântândŭ așa de dulce, așa de durerosŭ? O, scobóră-te, décă eștĭ tu, scobóră-te la vale, scobóră te pre pămêntŭ, scobóră-te și cântulŭ tĕu sé'mĭ insufle o nouă viéță, ér amintirile tale sfinte vecĭnicŭ sĕ planeze preste sufletulŭ meu......

„Ce nópte frumósă, ce ore dulcĭ, ce aerŭ plinŭ de miresme! Dér vai! unŭ golŭ așa de mare simțescŭ în inimă! Lumea întrégă n'o sĕ lŭ pótă împlea! Nu'mĭ trebuescŭ tesaurĭ, nu'mĭ trebuesce mărire. Averea și mărirea suntŭ trecĕtóre. Așŭ voi mai bine sĕ rĕmânŭ purure în acéstă dulce singurătate, décă elŭ n'o sĕ mĕ scie că trăescŭ, n'o sĕ mĕ mai védă!".

Și din di în di Mariana slăbea, se usca, o stăpânea melancolia. Adese-orĭ își era sieșĭ spre greutate. Figurĭ deosebite de celea lumescĭ, ființe aeriane 'i se arătau diua și nóptea. Își bătea peptulŭ, își închidea ochii și strîngêndŭ convulsivŭ din mânĭ se primbla pre lângă laculŭ din grădină. Din golulŭ inimei sale nășteau atâtea simțirĭ sdrobitóre, atâta duioșie fără sfârșitŭ, așa durere fără seamĕnŭ! Cerĭulŭ legăna milióne de stele. Pe câmpiele presărate cu brumă luna își vărsa palida sa lumină, când celea din urmă foi, tremurate de vêntŭ, cădeau pe pămêntulŭ rece.

Mariana în negligé, cu pĕrulŭ sĕu bogatŭ resfiratŭ preste umerii albĭ ca marmura, pășea rarŭ pe cărarea din grădină. Era așa bătută de gândurĭ sub impresiunea acestei nopțĭ dumnedeescĭ! Ea sĕmĕna unei fecióre ideală, sublimă.

II.

„Stațĭ! Stațĭ! Baremĭ unulŭ din voi sĕ stea! Numai până atuncĭ până când unulŭ din voi, tu Sirius, deslipitŭ de chaos, desbrăcatŭ de nemurire și venitŭ aicia josŭ sĕ'țĭ potŭ alipi fruntea pre sinulŭ meu, sĕ'țĭ potŭ pipăi pleópa ta cerésca cu degetulŭ meu pămêntescŭ, sĕ te potŭ săruta odată, s'apoi......! Oh, ce fericire! Tu Sirius, tu care umbli fără de-a lăsa urme după tine, mai ușorŭ ca vêntulŭ și mai mărețŭ ca luna! Cu câtŭ te depărțĭ mai multŭ, cu atâta cresce dorulŭ meu nebunŭ, și cu câtŭ eștĭ mai susŭ și strălucescĭ mai cu mărire, cu atâta inima mea se sdrobesce, sufere și piere. De multŭ am urîtŭ pămêntulŭ. Frumsețea lui pe lângă a ta e nimica. Numai acolo susŭ e adevĕrata viéță, numai acolo e fericire. Susŭ acolo, unde sĕ sorbŭ aerulŭ prin care trecĭ tu, dóră de acolo nu veĭ mai fugi, și décă va fi astfelŭ s'alergŭ după tine, sĕ spargŭ pe urmele tale universulŭ...... Curcubeele de nópte sĕ'ncoroneze frunțile nóstre și căutândŭ în josŭ la deșertăciunea lumii sĕ fimŭ cei mai fericițĭ! Sirius! Mariana te aștéptă sĕ vii, s'o ducĭ cu tine Mariana umblă nebună după tine; priveghiază nopțile, plânge dilele, ér norii acoperŭ mărețulŭ tĕu ochiu, atuncĭ oh! atuncĭ schinteea iubirii tale se preface în fulgerŭ aflându-mĕ la ferĕstră, ascultândŭ duruitulŭ gróznicŭ alŭ mâniei tale..

. . . . . . . . . . . . . . .

„Adĭ nu mai sunt decâtŭ unŭ suspinŭ durerosŭ, o duioșie întrupată, pre când tu Sirius, vai! departe eștĭ! Legănatŭ pre puternica aripă a dumnedeirii, de seculĭ tu strĕbațĭ, negurile recĭ ca mórtea, chaosulŭ îmbĕtrânit de povara miliónelorŭ de anĭ și nu'țĭ vine a crede că mai fericitŭ ai fi sĕ'țĭ alipescĭ fruntea pe sinulŭ meu, pe brațele mele. In mintea mea rêndŭ pe rêndŭ prindu-se tóte radele tale, și cu tóte acestea ea este așa de obscură. Cu mânĭ tremurândŭ aninŭ cea din urmă flóre pe sinulŭ meu și mĕ pierdŭ cu gândulŭ prin regiunile ce străbațĭ tu. Am roșitŭ multe dățĭ de nebunia mea înaintea tribunalului minții; am tresăritŭ adeseorĭ sub impresiunea ce mi-o facĭ tu când frumosulŭ tĕu tipŭ s'arată printre crengile teilorŭ tremurațĭ de austrulŭ blândŭ și ușorŭ.

„Obosită de lunga veghere, singură în odaia mea și invitată de patulŭ móle și caldŭ stam pe scaunulŭ de lângă ferĕstră. Furată de somnŭ visamŭ că cerulŭ și

din şcólă a elevului, ca orĭ şi ce deprindere lăsată în părăginire, perde din ḑi în ḑi totŭ mai multŭ din perfecţiunea sa, până ce în urma urmelorŭ evaporéză aprópe cu totulŭ.

Ca sĕ nu se întêmple astfelŭ, şi ca desteritatea despre care e vorba, sĕ se întrebuinţeze conformŭ misiunei sale, învĕţătorulŭ trebue sĕ deştepte de timpuriu în elevii sĕi interesŭ faţă de cărţile folositóre, sĕ'i facă a simţi o adevĕrată plăcere, când vorŭ lua în mână o carte românéscă bine scrisă, sĕ-i înveţe a deosebi scrierile bune şi folositóre de cele netrebnice séu chiar periculóse; cu unŭ cuvêntŭ, sĕ-i prepare de micĭ pentru timpulŭ, când vorŭ fi marĭ şi vorŭ avé sĕ judece cu mintea lorŭ şi sĕ se mişce pe piciórele lorŭ.

Acestea tóte însĕ învĕţătorulŭ nu le va putea îndeplini, décă va fi silitŭ sĕ rĕmână numai şi numai pe lângă cărţile, pe care copiii le întrebuinţéză în prelegere, pe lângă manuale. (Va urma.)

---

**Abrudŭ**, 14 Decemvre 1887.

Onorate Domnule Redactorŭ! Atacatŭ fiindŭ în N-rulŭ 258 alŭ „Tribunei«, Te rogŭ, sĕ binevoescĭ a publica următórea mea apĕrare*) — fiindŭ că redacţiunea »Tribunei“ a aflatŭ de bine a concede insultarea mea în fóia sa, dér apĕrarea mea în contra tuturorŭ regulelorŭ equitabilităţei şi onestităţei acum a doua óră a denegat'o:

Rolulŭ, pe care şi-lŭ arogă şi încă fórte pe nedreptŭ şi-lŭ arógă înţeleptulŭ „Cunctatorŭ“ din munţii apusenĭ de a descăli, de a calumnia şi de a trage în tină aprópe întréga inteligenţă română din munţii apusenĭ, este rolulŭ bróscei din fabulă.

La unŭ astfelŭ de rolŭ arogatŭ nu este »Cunctatorulŭ« nicĭ îndreptăţit şi nicĭ chiămatŭ, nicĭ după puţinătatea studiălorŭ sale, nicĭ după neînsemnătatea posiţiunei sale sociale, nicĭ după purtarea sa morală şi nicĭ după vaḑa séu trecerea, pe care numai la pantofarulŭ Kendi şi la unii *ejusdem farinae* şĭ-a sciut'o câştiga.

Ca sĕ se scie batărŭ aproximative, că cu ce erou am de a face, fără de a descrie de astă-dată persóna sa, fără de a aminti chefurile sale de prin casina Kulturegyletistilorŭ din Abrudŭ, voiu arĕta numai fapta sa cea mai recentă:

Când mai în anulŭ trecutŭ »Cunctatorulŭ“ în urma purtărei sale nu şi-a putută căpăta nicăirea vre unŭ postŭ, protopopulŭ Gall a fostŭ acela, care espunêndu-se pentru dênsulŭ i-a câştigatŭ o bucată de pâne bunişóră, ér Cunctatorulŭ ca mulţămită pentru aceea şĭ-a ţinutŭ de datorinţă de a trage pe bine-facĕtorulŭ sĕu în tină, de a-lŭ designa în articlulŭ de mai susŭ de omŭ corumpibilŭ.

Este óre permisibilŭ, ca unŭ om de calibrulŭ »Cunctatorului“ sĕ calumnieze, sĕ blameze şi sĕ tragă în tină după placŭ aprópe întrégă inteligenţa română din munţii apusenĭ?

Fost'a óre consultŭ, ca acuma, după ce abia s'au aşeḑatŭ valurile certelorŭ personale dintre Românĭ în o parte a ţĕrei, sĕ se dea prin publicarea articlului scandalosŭ şi plinŭ de personalităţĭ a Cunctatorului ansă la nouĕ certe şi nouĕ desbinărĭ între Românĭ?

Dĕr sĕ revinŭ la lucrurile cu carĭ sunt inculpatŭ:

Cam la vre-o cincĭ sĕptĕmânĭ după alegerea sa, deputatulŭ Abrudului Boér Béla, voindŭ a da o cină »de adio“, m'a rugatŭ şi pe mine sĕ iau parte la aceea, asigurându-mĕ, că la aceea nu se va face nicĭ o politică.

Cerut'a vre-unŭ interesŭ naţionalŭ, ca sĕ nu iau parte la acea cină inofensivă? Fost'a consultŭ, ca sĕ i rĕspundŭ deputatului: »după ce tu eştĭ ungurŭ şi deputatŭ«, aşa eu cu tine nu voiu cina.

*) Satisfăcêndŭ rugării de mai susŭ şi dându-i astfelŭ d-lui advocatŭ Crişanu putinţa de a se apĕra, declarămŭ totŭodată că, nefiindŭ angajaţĭ în acéstă afacere, lăsămŭ rĕspunderea în sarcina scriitorului. — Red.

La acea cină a luatŭ parte mai multŭ decâtŭ jumĕtate din inteligenţa română din Abrudŭ, şi la aceea ne-amŭ dusŭ numai după-ce întrebarea pusă, că óre nu lucrămŭ în contra intereselorŭ naţionale, — s'a negatŭ din tóte părţile.

Cine voesce sĕ trădeze causa naţională, acela, precum uşorŭ se póte »cunctatorulŭ“ informa dela unele némurĭ de ale sale, lucră în ascunsŭ între patru ochĭ, dér nu în convenirĭ publice.

Ce are de a face o cină simplă cu causa naţională? în ce legăturĭ stă acea cină cu bătaia din piéţa Abrudului? cugetă „cunctatorulŭ«, că după-ce deputatulŭ se va fi săturatŭ la acea cină, se va fi umplutŭ şi stomaculŭ haiducului, şi acestŭ din urmă spre a face vre-o comoţiune de digesţiune s'a vĕḑutŭ necesitatŭ de a se bate cu unŭ Românŭ? Dela unŭ individŭ ca »cunctatorulŭ« şi astfeliu de conclusiunĭ suntŭ posibile.

Nu vede „cunctatorulŭ“, că prin enararea faptului şĭ-a doveditŭ laşitatea purtărei sale? căcĭ unŭ erou ca dênsulŭ era datorŭ a se întrepune şi a nu concede, ca Românulŭ sĕ fie pe nedreptŭ bătutŭ, séu dóră este dênsulŭ numai unŭ erou harnicŭ de a împroşca pe alţii cu tină din tufă?

Afirmaţiunea „cunctatorului«, cumcă eu aşĭ fugi de totŭ ce e românescŭ, este o minciună.

Eu fugŭ numai de ómenii de nimica, de ómenĭ fără caracterŭ, carĭ de faţă te linguşescŭ luându-şĭ pălaria ér de dosŭ te calumniază, de ómenĭ semidocţĭ, şi semi-nebunĭ, fiă ungurĭ fiă românĭ, dér de societatea română nicĭ-odată nu am fugitŭ.

Indată cu venirea mea la Abrudŭ m'am făcutŭ membru şi încă unulŭ dintre cei mai regulaţĭ plătitorĭ membrii ai casinei române şi e lucru cunoscutŭ, că ajungêndŭ înainte de acésta cu vre-o câţĭva anĭ casina în starea disolvărei, eu încă am fostŭ dintre acei puţinĭ, carĭ i-am ajutatŭ sĕ trécă peste crisă.

E dreptŭ, că ocupatŭ fiindŭ, rarŭ cercetezŭ casina, dér aceea, când voiescŭ sĕ mĕ ducŭ în casină? câtŭ voiescŭ sĕ stau acolo? este dreptulŭ meu personalŭ, peste care nu concedŭ nimĕnui, şi mai puţinŭ „cunctatorului“, sĕ dispună, şi amestecarea nechiemată, ba neiertată în trebile personale ale altuia, este supremulŭ gradŭ alŭ impertinenţei.

Afirmaţiunea „cunctatorului«, că eu nu aşŭ puté lipsi dela nimicŭ ce e unguresců, e o mare minciună. „Cunctatorulŭ“, ca unŭ omŭ, căuia nu'i place sĕ aibă cuvêntulŭ din urmă are obiceiu de a'şi replica.

Aşteptŭ decĭ, ca „cunctatorulŭ“ în o astfeliu de replică sĕ arete fapte, sĕ enumere acele multe şi momentóse convenirĭ unguresci, la carĭ aşĭ fi luatŭ parte şi care arŭ lăsa sĕ se conchidă, că eu m'aşŭ afla aşa de tare bine între ungurĭ, precum afirmă dênsulŭ.

Eu din parte-mĭ îmĭ reţinŭ dreptulŭ la o astfelŭ de eventuală replică a rĕspunde în o duplică, în care apoi mĕ voiu ocupa mai pe largŭ cu persóna cunctatorului, şi cu unele treburĭ ale sale şi anume îmĭ reţinŭ acestŭ dreptŭ din motivŭ, că deşi nu prea am timpŭ de a mĕ îndeletni în personalităţĭ cu „cunctatorulŭ“, sunt convinsŭ, că precum cânele numai atuncea scie de frică, décă îlŭ baţĭ, aşa şi unii ómenĭ numai atuncea se vorŭ lăsa de personalităţĭ, décă se vorŭ convinge, că omulŭ e decisŭ a-i urmări — astupându şĭ nasulŭ — chiar şi în vizuina puturósă a personalităţilorŭ murdare.

Care va sĕ ḑică „cunctatorulŭ“ e de părere, că eu nu meritŭ încrederea naţiunei, dér nicĭ măcarŭ a acelora în giurulŭ cărora mĕ mişcŭ.

Frumósă şi înţeléptă părere!

Aşi fi inconsolabilŭ, décă o astfelŭ de părere ar fi enunţat'o vre-unŭ conducĕtorŭ séu vr-unŭ fruntaşŭ românŭ, séu batĕrŭ vre-unŭ omŭ de cevaşŭ valóre, — părerea cunctatorului însĕ eu unulŭ o preţuescŭ mai puţinŭ decâtŭ părerea cocişului meu.

Naţiunea şi amicii mei vorŭ sci, cui sĕ-şĭ dea încrederea şi de sigurŭ nu au lipsă de părerea în modŭ impertinentŭ obtrusa a nimĕruia şi mai puţinŭ a cunctatorului.

Cea mai mare insultă însĕ, care m'a şi îndemnatŭ la acestŭ rĕspunsŭ, este afirmaţiunea cunctatorului, că eu aşĭ fi unŭ omŭ care umblu cu doi banĭ în trei pungĭ.

După ce acéstă insultă până acuma încă nu mĭ-a făcut'o nimenĭ şi după ce eu sub expresiunea unui omŭ cu doi banĭ în trei pungĭ înţelegŭ pe unŭ şarlatanŭ, pe unŭ omŭ de nimica, pe unŭ înşelătorŭ, şi dupăce este datorinţa fiesce-căruia a demasca pe unŭ astfeliu de omŭ aşa sunt decisŭ a subşterne incusa formală şi astfeliu a-i da cunctatorului ocasiune de a dovedi, cumcă eu intru adevĕrŭ sunt unŭ şarlatanŭ.

Décă „cunctatorulŭ“ ya dovedi acésta, atuncea da, mĕ voi şterge din lista membrilorŭ casinei române, nu mĕ voiu mai ţiné obligatŭ de a ajuta societatea română nicĭ moralminte, nicĭ materialminte, atuncea voiu face cunoscutŭ fruntaşilorŭ de aicĭ, că nu pe mine, fără pe înţeleptulŭ „cunctatorŭ« sĕ-lŭ trimită la conferinţele naţionale române, atuncĭ voiu ḑice amicilorŭ mei, ca sĕ se feréscă de mine şi sĕ recunóscă pe înţeleptulŭ „cunctatorŭ« de Lama celŭ mare.

Ér décă „cunctatorulŭ“ nu va puté dovedi, că eu sunt unŭ şarlatanŭ, atuncĭ pretindŭ ca sĕ se pună odată pentru totdéuna capĕtŭ acelei procederĭ criminale prin care se atacă din tufă ómenĭ pacînicĭ în onórea lorŭ şi se ţinŭ în nelinisce perpetuă.

Sunt firmŭ decisŭ a nu concede ca sĕ fiu insultatŭ pe nepedepsite.

*Iosifŭ Crişianŭ*,
advocatŭ.

---

**Giurgeu-St. Miclăuşŭ**, 17 Decemvre 1887.

Domnule Redactorŭ! Incă cu ddto 20 Septemvre a. c. v'am comunicatŭ o mulţămită publică şi dare de sémă despre contribuirile incurse în folosulŭ edificândei bisericĭ din Gyergyö-Szt.-Miklós, când însĕ d-lŭ Gregoriu Maiorŭ în 14 Noemvre îmĭ notificase, că comunicatele din cestiune nu se află între actele dela Redacţiune; cu deplină stimă din nou Vĕ rogŭ ca sĕ binevoiţĭ a publica acum în preţuitulŭ D-Vóstre ḑiarŭ: 1. Mulţămita publică; 2. Darea de sémă şi mulţămita publică şi 3. Apelulŭ, precum urméză:

*I. Mulţămită publică.*

Subcrisulŭ în numele parochienilorŭ mei, ca celorŭ mai fidelĭ supuşĭ, îmĭ ţinŭ de cea mai săntă datorinţă a'mĭ esprima în publicŭ simţĕmintele de cea mai adêncă supunere şi profundă mulţămită Maiestăţii Sale Impĕratului şi Regelui nostru apostolicŭ Franciscŭ Iosifŭ I., pentru-că graţiosŭ s'a înduratŭ pentru nou edificânda biserică gr. cat. din Gyergyö.-Sz.-Miklós din casseta'i privată a aplacida 100 fl. (una sută) v. a., rugândŭ pronia divină ca mulţĭ fericiţĭ anĭ sĕ-i binecuvinte cu darurile sale ḑilele vieţii, spre fericirea prea înaltei Case domnitóre, fericirea patriei, putêndu-se bucura fidelii supuşĭ de preaînalta'i graţiă şi părintésca'i generositate cu carea s'a îndatinatŭ în continuu a'i împărtşăi.

(Va urma.)

---

**Mulţămită publică.** Damele române din opidulŭ Huniădóra au arangiatŭ în 19 Noemvre a. c. unŭ balŭ, al cărui venitŭ curatŭ l'a destinatŭ pentru fondulŭ *„Reuniunei femeilorŭ române din comitatulŭ Huniădórei.“*

Venitulŭ balului a fostŭ 65 fl. v. a., din care sumă subtragêndu-se chieltuielile de 34 fl. v. a., restulŭ de 31 fl. v. a. s'a transpusŭ la cassa reuniunei nóstre.

Din încredinţarea comitetului reuniunei chitămŭ în publicŭ primirea acestei sume, şi totodată ne împlinimŭ o plăcută datorinţă: esprimându-ne adênca nóstră mulţumită damelorŭ române din opidulŭ Huniădóra pentru darulŭ făcutŭ fondului reuniunei nóstre.

*Deva*, la 14 Decemvre 1887.

*Augustŭ A. Nicóră*, Secretarŭ alŭ reuniunei. — *Anna Petco*, Preşedinta reuniunei

---

## SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

VIENA, 19 Decemvre. — *Sub preşedinţa Maiestăţii Sale s'a ţinutŭ unŭ consiliu de miniştri de o oră, la care au luatŭ parte şi ministrulŭ preşedinte Tisza, ministrulŭ comunŭ de rĕsboiu Bylandt-Rheidt, ministrulŭ honveḑimei Fejervary şi ministrulŭ landwehrului Welserheimb.*

*Aḑĭ va ţiné şedinţă consiliulŭ Corónei.*

*Pentru desbaterea obiectului au ţinutŭ toţĭ miniştrii după améḑĭ o conferinţă de trei ore. Ministrulŭ Tisza a conferitŭ de repeţite orĭ cu Kalnoky.*

---

## DIVERSE.

**Apropierea cimiteriilorŭ nu este periculósă sănĕtăţii.** — Acésta o afirmă unŭ renumitŭ profesorŭ de igienă, Dr. Pettenkofer din München. Étă ce ḑice: „Cu câtă credulitate se căutau odinióră causele marei mortalităţĭ în gropile reposaţilorŭ şi în cimitere. De când s'a examinatŭ mai acuratŭ apa, aerulŭ şi pământulŭ din cimiterii şi s'a studiatŭ mai esactŭ mortalitatea din apropierea lorŭ, au începutŭ sĕ fiă ómenii de alte părerĭ. Apa din fântânĭ, săpată în cimiterii, de regulă este cu multŭ mai curată, decâtŭ apa din fântânĭ, care se află în locurĭ locuite de cei vii. S'au bătutŭ în diferite cimiterii din Parisŭ ţevĭ în pământŭ, şi s'a aspiratŭ aerulŭ din morminte şi totdéuna s'a constatatŭ, că acestŭ aerŭ este liberŭ de micro-organisme şi bacterii. Profesorulŭ Hoffmann şi Siegel din Lipsca cu ocasiunea întrunirei societăţii germane pentru igienă publică, care a avutŭ locŭ acum câţĭva anĭ în Viena, au comunicatŭ spre uimirea multora, ca resultatŭ alŭ cercetărilorŭ lorŭ, cumcă nu s'a putută constata din partea nicĭ unui cimiterŭ din Sacsonia, că ar fi avutŭ în vre-o direcţiune o influenţă rea asupra salabrităţii publice. — »Mes. rom.«

***

**O împăcare în Sardinia.** — Duminéca trecută s'a făcutŭ la Bitti, în Sardinia, una din acele ciudate împăcărĭ (paci) carĭ, în Corsica ca şi 'n Sardinia, stinge urile seculare, sĕlbatice şi neîmpăcate. Acéstă împăcare a fostŭ serbată la Bitti între familia Morras Contu, Barrai Calvisi şi Deloger. In faţa prefectului provinciei şi a subprefectului din Nuoro şi a tuturorŭ celorlalte autorităţĭ se întrunită în biserica Miracolului toţĭ bărbaţii şi tóte femeile, carĭ compuneau cele douĕ familii, şi înaintea preotului, înaintea lui Christŭ, pronunţară formula sacră de iertare, îmbrăţişându-se unii pe alţii. Toţĭ cei ce asistau la acestŭ spectacolŭ mişcătorŭ aveau lacrĕmile în ochĭ, căcĭ acéstă împăcare punea capĕtŭ unorŭ urĭ neîmpăcate, carĭ dedeseră nascere la nisce fapte sângeróse de rĕsbunare. In urma acestei ceremonii de împăcare s'a datŭ unŭ mare banchetŭ la care au luatŭ parte toţĭ membrii celorŭ douĕ familii şi unŭ mare numĕrŭ de amicĭ.

---



---

deschide. Pe-o scară aurită tu scoborai aşa de măreţŭ, aşa de gingaşŭ spre mine, ca unŭ îngerŭ alŭ meu! La vederea sfântului tĕu chipŭ mi-se împăingenau ochii, mi-se clătinau creerii ér inima sdrobită de lunga suferinţa renăştea sub farmeculŭ şi căldura raḑelorŭ tale. Tu Sirius, tu copilŭ desmierdatŭ alŭ negurilorŭ, preschimbatŭ într'unŭ tînĕrŭ păstorŭ, cu ochii tĕi marĭ şi negri, cu plete lungĭ şi moi ca mătasea întindeai braţele spre mine. Eu tremuramŭ înaintea ta. Imĭ vorbeai de nemurire, de regiunile locuite de tine, de turma ta colo de susŭ, de stelele cerului ce'n meḑŭ de nópte se prefacŭ în fecióre şi la simfoniile sferelorŭ întindŭ o horă aşa de măréţă! Ce privelisce dumneḑeéscă! Sub impresiunea înfăţişării tale, vedeam cerulŭ scoborându-se'n josŭ, sórele călcândŭ pământulŭ şi pribegindŭ prin văi; ér noi, noi Sirius, îmbrăţişaţĭ cum eramŭ, mână'n mână, gură'n gură ne adăpămŭ ca douĕ turturele, ne priviamŭ aşa de cu duioşie, câtŭ inimile nóstre erau una, sufletele nóstre unulŭ. Astfelŭ cum eramŭ, ţie'ţĭ creşteau aripĭ din seninŭ şi pe braţele tale sburai cu mine prin regiunĭ aerine. Milióne de anĭ sĕ fi sburatŭ, mi-ar fi părutŭ o singură clipă; universulŭ sĕ-lŭ fi străbătutŭ, părutu mi-ar-fi unŭ petecŭ de locŭ, căcĭ tu Sirius eştĭ pentru mine dătătorŭ de viéţă şi născĕtorŭ de mórte........! Ḑorile pipăiau vêrfurile stâncilorŭ. Noi ne-amŭ despărţitŭ, dér nu cu inimile, ci cu ochii. Am privitŭ încă odată spre tine şi simţiamŭ atuncĭ că eu sunt Mórtea şi tu Viaţa!“.

(Va urma).

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureşianu.

**Cursulŭ la bursa de Viena**

din 17 Decemvre st. n. 1887.

| | |
|---|---|
| Rentă de aurŭ 5% . . . | 96 50 |
| Rentă de hârtiă 5% . . | 72.65 |
| Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare . . . . . . . | 147.— |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . . | 112 50 |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune) . . . . | 100 — |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune) . . . . | 109 — |
| Bonurĭ rurale ungare . . | 100.— |
| Bonurĭ cu cl. de sortare | 100.— |
| Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ . . . . . . . . . | 98 — |
| Bonurĭ cu cl. de sortare | 98 — |
| Bonurĭ rurale transilvane | 100.— |
| Bonurĭ croato-slavone . . | —.— |
| Despăgubire p. dijma de vinŭ ung. . . . . . . | —.— |
| Imprumutulŭ cu premiu ung. . . . . . . . . | 117 50 |
| Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului | 121.75 |
| Renta de hârtiă austriacă | 79.75 |
| Renta de arg. austr. . . | 76 65 |
| Renta de aurŭ austr. . . | 105 80 |
| Losurile din 1860 . . . | 129.— |
| Acţiunile băncei austro-ungare . . . . . . . | 860 — |
| Act. băncei de creditŭ ung. | 272.— |
| Act. băncei de creditŭ austr. | 270. — |
| Argintulŭ —. — Galbinĭ împărătescĭ . . . . . | 6 01 |
| Napoleon-d'orĭ . . . . | 10 02 |
| Mărcĭ 100 împ. germ. . . | 62.10 |
| Londra 10 Livres sterlinge | 126.55 |

**Bursa de Bucuresci.**

Cota oficială dela 5 Decemvre st. v. 1887.

| | Cump. | vênd. |
|---|---|---|
| Renta română (5%). . . . | $93\frac{1}{2}$ | $94\frac{1}{2}$ |
| Renta rom. amort. (5%) . | 96— | 97— |
| » convert. (6%) . . | 91— | 92— |
| Impr. oraş. Buc. (20 fr.) | 34— | 36— |
| Credit fonc. rural (7%) . . | 105— | 106— |
| » „ „ (5%) . | $91\frac{3}{4}$ | $92\frac{1}{4}$ |
| » » urban (7%) . . | 103— | 104— |
| » » » (6%) . | 96— | 97— |
| » » » (5%) . . | $87\frac{1}{2}$ | $88\frac{1}{2}$ |
| Banca naţională a României 500 Lei | —— | —— |
| Ac. de asig. Dacia-Rom. | —— | —— |
| « » » Naţională | —— | —— |
| Aurŭ contra bilete de bancă . . | $14.\frac{1}{4}$ | 15.— |
| Bancnote austriace contra aurŭ. . | 2.03 | 2.04 |

**Cursulu pieţeĭ Braşovŭ**

din 18 Decemvre st. n. 1887.

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Bancnote românescĭ . . . . | Cump. | 8.43 | Vênd. | 8.46 |
| Argint românesc . . . . . . | » | 8.40 | » | 8.43 |
| Napoleon-d'orĭ . . . . . . . | » | 9.98 | » | 10.02 |
| Lire turcescĭ . . . . . . . . | » | 11.26 | » | 11.28 |
| Imperialĭ . . . . . . . . . | » | 10.26 | » | 10.28 |
| Galbenĭ . . . . . . . . . . | » | 5 90 | » | 5.95 |
| Scrisurile fonc. »Albina« 6% . | » | 101.— | » | 102.— |
| „ » „ 5% . | „ | 98.— | » | 99.— |
| Ruble Rusescĭ . . . . . . . | » | 108 50 | » | 109.50 |
| Discontulŭ . . . | » | $6\frac{1}{2}$—8% pe anŭ. | | |



Nr. 13,166—1887.

# Publicaţiune!

Neaprobându-se de către representanţa comunală orăşenéscă resultatulŭ pertractărei de oferte ţinută în 23 Noemvre a. c. asupra arendărei dreptului, ce ce compete comunei orăşenescĭ Braşovŭ în încassarea banilorŭ de statutŭ şi competinţilorŭ de têrgŭ, se va ţinea spre acestŭ scopŭ **Marţĭ în 27 Decemvre a. c.** o nouă pertractare de oferte asupra amintitului dreptŭ, care se arendézâ numai pentru perioda din 1 Ianuarie până la 31 Decemvre 1888.

Spre acestŭ scopŭ se provócă toţĭ amatorii, ca până în 27 l. c. înainte de prânḑŭ 11 óre, sĕ-şĭ aştérnă la oficiolatulŭ economicŭ orăşenescŭ ofertele scripturistice şi sigilate, cărora are sĕ se alăture 10% din arenda anuală oferată. Deschiderea comisionară a ofertelorŭ se va ţiné la $11\frac{1}{2}$ óre înainte de prânḑŭ a aceleiaşĭ ḑi.

Ofertulŭ trebue sĕ conţină dechiaraţiunea, cum că oferentului i suntŭ cunoscute condiţiunile de oferte şi arendă şi că se supune lorŭ pe deplinŭ. Totŭ în ofertŭ are sĕ se amintéscă în cifre şi litere suma de arêndă, ce se oferă pe anŭ.

Condiţiunile de oferte şi arêda se potŭ până în ḑiua pertractărei de oferte, examina la ficiolatulŭ orăşenescŭ economicŭ în decursulŭ órelorŭ de oficiu.

Braşovŭ, în 15 Decemvre 1887.

1—2 **Magistratulŭ orăşenescŭ.**



Tiporafia ALEXI, Braşovŭ.